

MANEL ALONSO: *LA MALEDICCIÓ DEL SILENCI*

(Col·lecció La Tardor, Ed. Jjz, S. L., València 1992)

Salvador Pérez

"Ara, passat el temps, pense que tot el poble té el suficient material acumulat en la seua micro o intrahistòria per a convertir, amb un poc d'imaginació, un món d'allò, que és quotidià en una geografia d'una fantasia utòpica, horrible o meravellosa segons els fantasmes que perseguesquen el mag que la basteix" (Manel Alonso). Exactament això és el que ha pretés aquest autor a la seua primera novel·la, *La maledicció del silenci*, mitjançant la creació d'una ficció, d'una faula bastida sobre les llegendes de caire popular de la seua comarca i altre tretes del bagatge cultural occidental, com ara les històries de l'orde del Temple, o fora d'aquest, provinent de les cultures precolombines. Literatura sobre llegenda, ficció sobre ficció, tot això ambientat en el paisatge que millor coneix l'autor, el paisatge de l'Horta.

Dins del contingut narratiu, el primer que cal destacar és el fet de com la utilització de diversos temps verbals permet d'establir, en el conjunt del llibre, els tres temps que hi juguen. D'una banda, l'ara, el present d'un narrador que retorna al seu poble: "Tornar a Pouet, i a cada pas recordar...". D'altra, els dos passats, els dels records del protagonista del seu petit univers d'infantesa, amb els personatges que l'habitaven, i el de l'aventura, el del flash-back. Així, un narrador (narrador a través del qual es poden endevinar molts elements no novelescos), mitjançant la tornada al seu ambient juvenil, recorda les velles històries, i la seua pròpia. El fet, però, de ser una història contada des del seu futur (és a dir, el fet d'utilitzar el *flash-back*), planteja el problema de llevar eficàcia a algunes escenes (evidentment, el lector sap que el protagonista no pot morir a l'aventura. Si ho fera, què li l'estaria contant, ara?). Tot i això, 121

considerem que la disposició que ha escollit l'autor és la més encertada, si tenim en compte, d'altra banda, que ha sabut construir la ficció de manera que allò inversemblant pot resultar esperable.

Diferent problema és el que trobem al pla sintàctic. Alonso ha volgut bastir el seu text amb un to eminentment narratiu, i per això, fins i tot ha forçat les construccions, conscient que, de vegades, els enllaços sintàctics hagueren llevat força a allò que està narrant. Aquest, però, és un terreny perillós, i en ocasions, la paraula escrita se li queda curta; hi ha llacunes que un text imprès no pot reomplir. Tal vegada el que ha pretès l'autor ha estat bastir una base sobre la qual, reunides les llegendes orals populars, construir-ne noves.

O tal vegada tot això estiga relacionat amb el vessant poètic de M. Alonso. Autor de diversos poemaris, moltes situacions a la novel·la deixen veure una arquitectura més poètica del que ens tenen acostumats els narradors a l'ús. I, sens dubte, el lector ha guanyat amb aquest transfuguisme. La caracterització dels personatges, les descripcions... tot el text és ple d'elements metaforitzants, de detallisme superflu per a la comprensió de la història, etc. Però encara hi ha elements que es poden millorar i que deixen veure eixa provenença de què parlem.

Un element que presenta el llibre i amb el que no estem massa d'acord és un cert to culturalista. Sembla que Alonso ha intentat un *delectare et docere* que, sincerament, no hi entenem. No es comprèn bé què és el que hi fa una referència a Riquer i el seu punt de vista sobre l'accent d'Ausiàs March, o algunes explicacions innecessàries sobre els templers. Sembla que la història estaria perfectament construïda sense aquestes indicacions al lector que les coneix, o lliçons per al que les desconeix.

Qüestió a banda, però, és l'edició. Sense dubte (i ací parlem com a lector privilegiat, ja que hem llegit el mecanoscrit original) Alonso no n'és el responsable, però J. J. 2 S. L. ens ha lliurat un text ple d'errates que dificulten la comprensió. Així, a la pàgina 85, al mateix paràgraf, es produeix la concordança tres vegades entre la forma impersonal del verb haver i el seu objecte directe, és a dir, "hi hagueren" (*sic*). També s'hi troba la confusió *per/per a*, etc. No continuarem amb el particular, però demanem més cura i respecte al llenguatge.

Fet i fet, Alonso, poeta, ha construït poèticament una novel·la iniciàtica, una novel·la d'aventures, un joc del llenguatge, on aconsegueix d'implicar, amb les seues regles, els espectadors.